

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการฟาร์มไข่ไก่เพื่อป้องกันโรคนิวคาสเซิลในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการจัดการฟาร์มไข่ไก่เพื่อป้องกันโรคนิวคาสเซิลในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบ การจัดการฟาร์มไข่ไก่เพื่อป้องกันโรคนิวคาสเซิลในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการเลี้ยงและขนาดของฟาร์มในเขตอำเภอเมืองจำนวน 68 ฟาร์ม อำเภอบ้านโพธิ์ จำนวน 45 ฟาร์ม รวม 113 ฟาร์ม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งผลการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการฟาร์ม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และ ลำดับสุดท้าย คือ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในด้านประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป-10 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไป รองลงมา มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป-15 ปี และลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์ 1-5 ปี ในด้านขนาดของฟาร์มไก่ไข่ ส่วนใหญ่มีขนาดฟาร์มมากกว่า 30,001 ตัวขึ้นไป รองลงมา มีขนาดฟาร์ม 10,001-20,000 ตัว รองลงมา มีขนาดฟาร์ม 0-10,000 ตัว และขนาด 20,001-30,000 ตัว

ส่วนที่ 2 ระดับการจัดการฟาร์มไข่ไก่เพื่อป้องกันโรคนิวคาสเซิล

สรุปภาพรวมของการจัดการฟาร์ม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดีโดยเรียงลำดับการจัดการฟาร์มได้ดังนี้ ลำดับแรกด้านการจัดการฟาร์ม ตามมาคือด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และลำดับสุดท้ายด้านองค์ประกอบฟาร์ม และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า

1. ด้านการจัดการฟาร์ม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการจัดการฟาร์ม ได้ดังนี้ โรงเรือนมีความสะอาด แห้ง เพื่อความสะดวกและความปลอดภัย สำหรับผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ทำการดูแลโรงเรือนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ถูกลักษณะ รองลงมาคือ ทำการจัดการดูแลซ่อมแซมโรงเรือนและอุปกรณ์ให้มีความปลอดภัยต่อไก่และผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือ การให้อาหารไก่ต้องเหมาะสมกับความต้องการตามสายพันธุ์และอายุไก่

2. ด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการจัดการสุขภาพสัตว์ ได้ดังนี้ จัดให้มีสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มอย่างใกล้ชิด รองลงมาคือ จำนวนเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม รองลงมาคือ ภายในฟาร์มมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคและอุปกรณ์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกเพื่อใช้งานตามจุดต่าง ๆ ภายในฟาร์ม

3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ดังนี้ เมื่อมีการปลดไก่ มีการนำวัสดุรองพื้นนำมาบำบัดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคทุกครั้ง รองลงมาคือ ทำความสะอาดพื้นที่รอบโรงเรือนในรัศมี 3 เมตร รองลงมาคือ การทำลายซากสัตว์ พาหะนำโรคโดยการฝังหรือเผาทำลาย

4. ด้านองค์ประกอบฟาร์ม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านขององค์ประกอบฟาร์มภาพรวมระดับจัดการฟาร์มอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านขององค์ประกอบฟาร์ม ได้ดังนี้ ด้านทำเลที่ตั้งของฟาร์มอยู่ในที่เหมาะสม รองลงมา คือ บริเวณที่ตั้งฟาร์มอยู่ในบริเวณที่สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคระบาดจากภายนอกเข้าสู่ฟาร์ม รองลงมา คือ โรงเรือนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนไก่เพื่อให้ไก่ที่เลี้ยงอยู่อย่างถูกลักษณะ

สรุปผลการวิจัย

1. เจ้าของผู้ประกอบการฟาร์ม ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมี การจัดการฟาร์ม แตกต่างกัน โดย ผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดต่างกับผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดต่างกับผู้มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

2. เจ้าของผู้ประกอบการฟาร์มใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน จะมีการจัดการฟาร์มต่างกันไม่แตกต่างกัน

3. เจ้าของผู้ประกอบการฟาร์ม ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีขนาดฟาร์มต่างกันจะมีระดับการจัดการฟาร์มไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการจัดการฟาร์มของเจ้าของผู้ประกอบการฟาร์มในการป้องกันโรคนิวคาสเซิลในเขตอำเภอเมืองและอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม ด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมพบว่าอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเจ้าของผู้ประกอบการฟาร์มใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับจัดการ

ฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ตลอดเวลา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ตามโครงการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล ประจำปี 2553 (กรมปศุสัตว์, 2553) ที่ว่า เพื่อควบคุมและป้องกันโรคนิวคาสเซิลในสัตว์ปีก และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและ ส่งเสริมให้เกษตรกรเจ้าของสัตว์ปีกตระหนักถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคแก่สัตว์ปีก โดย โครงการคาดว่าจะสามารถควบคุมและป้องกันโรคนิวคาสเซิลในสัตว์ปีกในพื้นที่จังหวัดที่กำหนด ตามเป้าหมายได้ โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต้องมีความเข้าใจและมีการจัดการ โรคนิวคาสเซิลได้

2. จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าของผู้ประกอบการฟาร์ม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสบการณ์ต่างกันและมีขนาดฟาร์มต่างกัน จะมีการจัดการฟาร์ม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งฐานะที่ ผู้วิจัยเป็นผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่ ซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดการฟาร์มไก่ไข่มากกว่า 10 ปี สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรือนที่ต่างกัน จะมีการจัดการ ฟาร์มไม่แตกต่างกัน สืบเนื่องมาจากการเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดได้มีกรมปศุสัตว์เข้ามาควบคุม โดยกำหนดมาตรฐานฟาร์ม อย่างเช่นฟาร์มไก่ไข่ในปัจจุบันใช้ “ระเบียบมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ของ ประเทศไทย พ.ศ. 2545” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการฟาร์ม ซึ่งในระเบียบดังกล่าวได้มีการกำหนด มาตรฐานต่าง ๆ ให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการจัดการฟาร์มเพื่อให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเข้าถึงเกษตรกรกรมปศุสัตว์ได้มีการจัดสัมมนาอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ในด้านการดูแลจัดการฟาร์ม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเลี้ยงสัตว์ปีก ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ว่าหากมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดีทั้งในด้านองค์ประกอบฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้สามารถป้องกัน โรคที่จะเกิดขึ้นกับไก่ได้ โดยเน้นในส่วนของการจัดการสุขภาพสัตว์ การเลี้ยงในสิ่งแวดล้อมที่มี การสุขาภิบาลมีน้ำสะอาดกินตลอดเวลา อาหารสัตว์มีคุณภาพ มีอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารพอเพียง และมีการให้วัคซีนป้องกันโรคอย่างเหมาะสม โอกาสการเกิดโรคจะน้อยลงทางฟาร์มจะมีระบบ ป้องกันและควบคุมโรคได้ ซึ่งรวมถึงการทำลายเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม การป้องกันและ ควบคุมโรคให้สงบและไม่ให้แพร่ระบาดออกจากฟาร์ม โดยเริ่มตั้งแต่ประตูเข้า-ออกฟาร์ม ต้องมี การพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อของรถทุกคันที่เล่นผ่านเข้าไปในฟาร์มเพื่อเป็นการป้องกันเชื้อโรค

ส่วนเจ้าของผู้ประกอบการฟาร์มในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมี ระดับการจัดการฟาร์มที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้จากประสบการณ์ผู้วิจัยและ การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกสหกรณ์ไก่ไข่ฉะเชิงเทราซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ได้ข้อสรุป ว่าอาจเป็นเพราะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าได้มีโอกาสเรียนรู้ระบบการจัดการจากสถานศึกษา รวมถึงได้มีการศึกษาทฤษฎีของการจัดการต่างๆทำให้สามารถนำมาปรับใช้กับการจัดการฟาร์มได้ บวกกับประสบการณ์ด้านการจัดการแบบรุ่นต่อรุ่นที่ผ่านมามีให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสีย จึงสามารถ

นำมาปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันพร้อมกับนำทฤษฎีการจัดการฟาร์มเข้ามาปรับใช้ด้วย แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่าจะใช้วิธีการจัดการฟาร์มแบบดั้งเดิมมีการพัฒนาและปรับปรุงน้อยอีกทั้งไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามวิวัฒนาการใหม่ ๆ โดยเป็นการสืบทอดองค์ความรู้มาแบบรุ่นต่อรุ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นภาครัฐควรสำรวจและออกนโยบายให้มีการประสานงานในด้านการให้ข้อมูลในเชิงวิชาการโดยกำหนดเป็นนโยบายโดยใช้หลักเกณฑ์ทางวิชาการที่ถูกต้องเข้ามาเป็นตัวชี้วัดอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรมและปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาการทางสัตวแพทย์และสัตวบาล ซึ่งเมื่อภาครัฐได้ข้อมูลเบื้องต้นมาแล้วต้องนำมาเปิดเผยต่อสาธารณะชนเพื่อเป็นการป้องกันหรือแก้ไขหากเกิด

2. ภาครัฐควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลในเชิงปฏิบัติที่สามารถยืดหยุ่นแก้ไขได้โดยจำแนกตามขนาดฟาร์ม ที่มีพื้นที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในฐานะหน่วยงานประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ชำนาญการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและฝึกอบรมเกี่ยวกับการติดตามข้อมูลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.1 ฝึกอบรมเจ้าของผู้ประกอบการฟาร์มและสัตวบาลให้มีความชำนาญในด้านการจัดการฟาร์มเพื่อยกระดับให้เป็นฟาร์มที่มีมาตรฐาน

2.2 จัดให้มีการสัมมนาเชิงวิชาการประจำปีโดยมีสัตวแพทย์จากกรมปศุสัตว์และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเป็นผู้ให้ความรู้

3. ด้านการให้ข้อมูลส่วนภาครัฐควรกำหนดการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลโดยจำแนกและแยกตามศักยภาพของผู้ประกอบการฟาร์มในการจัดการดูแลข้อมูลในเชิงลึกและสามารถปฏิบัติได้จริง โดยยึดตามข้อกำหนดต่างๆที่รัฐออกมา มีการให้ข้อมูลและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมโรงเรือน การดูแลและการเฝ้าระวังการติดเชื้อโดยที่สามารถยืดหยุ่นตามสภาพเขตควบคุมของโรงเรือน จัดให้มีการบรรยายเชิงวิชาการแก่ฟาร์มที่มีขนาดเล็กและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการติดตามผลรายงานและการเฝ้าระวัง ส่วนภาครัฐควรมีการติดตามข้อมูลและเฝ้าระวังโดยกำหนดให้ปศุสัตว์แต่ละจังหวัดติดตามข้อมูล ประเมินผลอย่างต่อเนื่องและทำการเฝ้าระวังไม่ให้มีการแพร่ระบาดของโรคนิวคาสเซิล และมีการจัดทำข้อมูลบันทึกในรูปแบบรายงานแล้วทำการสรุปผลโดยกำหนดระยะเวลาในการรายงานผลมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5. เกษตรกรควรรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือทางด้านวิชาการรวมทั้งประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกันโดยมีภาครัฐเฝ้าติดตามและให้ข้อมูล

6. ด้านการกำหนดแผนการตรวจสอบโดยกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในว่าได้มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องทั่วถึงและควรกำหนดระยะเวลาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง โดยมีระยะเวลาที่ถูกต้องและปรับเปลี่ยนแผนให้มีความยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับระบบฟาร์มที่มีขนาดแตกต่างกันเช่น กำหนดการติดตามตรวจสอบจำแนกตามขนาดฟาร์มและวิธีเฝ้าระวังที่อยู่นอกเหนือการควบคุมให้เหมาะสมกับสถานะที่แตกต่างกันของฟาร์ม เช่นฟาร์มขนาดเล็กที่อยู่ใกล้ชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เกษตรกรควรดำเนินการปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงไก่ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่ตามระเบียบของทางราชการที่กำหนด
2. ในด้านองค์ประกอบ เกษตรกรต้องมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับจำนวนโรงเรือนของฟาร์มและไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์ ต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่อย่างมีระเบียบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน โดยจะต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน และมีการวางจัดวางที่แน่นอนของบริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์ โรงเก็บอาหารสัตว์ พื้นที่ทำลายซากสัตว์ อาคารสำนักงาน และที่พักอาศัย
3. ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เกษตรกรควรมีการปลูกต้นไม้เพื่อช่วยดักฝุ่น ต้องมีการดูแลเรื่องระบบน้ำภายในฟาร์มและเรื่องกลิ่นควรมีการจัดการเรื่องมูลไก่ เพื่อผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด
4. ในด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ เกษตรกรควรมีการตรวจสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอ เช่น การตรวจเลือดหาเชื้อโรคทุกเดือน และต้องมีการจัดการภายในเล้าเพื่อให้สัตว์อยู่สบายที่สุด
5. ในด้านการจัดการฟาร์ม เกษตรกรควรทำให้เป็นระบบตั้งแต่การวางแผนฟาร์ม การวางระบบป้องกันโรค โรงสเปรย์ยานพาหนะ โรงสเปรย์บุคคล การจัดการด้านอาหาร การจัดการภายในเล้า และต้องมีการวางโปรแกรมเข้าไก่ทดแทน

ข้อเสนอเชิงวิชาการ

เนื่องมาจากรื่องมาตรฐานฟาร์ม การเลี้ยงไก่ให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยถึงแม้จะมีการอบรม สัมมนา ให้ความรู้กับเกษตรกรอย่างแต่เนื่อง แต่เกษตรกรบางกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการระบบที่ถูกต้องและได้มีการละเลยในการจัดการฟาร์มที่ถูกหลัก จึงทำให้มีการพบการปนเปื้อนหรือการแพร่ระบาดของโรคนิวคาสเซิลอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มที่ไม่ถูกวิธีและไม่ได้มาตรฐาน โดยเลือกกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ผ่าน

เกณฑ์มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่จากกรมปศุสัตว์ หรือเกษตรที่โคนยกเลิกไปมาตรฐานฟาร์มจาก
กรมปศุสัตว์ โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และมีการจัดกลุ่มเสวนา